

Третяк О. Л., Бабій І.В.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИХ ІНТЕРЕСІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

Відповідно до Національної доктрини розвитку освіти в Україні у XXI ст., Державної національної програми «Освіта» («Україна XXI ст.») виняткового значення набуває забезпечення художньо-естетичної освіченості та вихованості особистості, залученні її до духовної культури. Чільне місце тут належить мистецтву. Його роль у формуванні особистості виняткова внаслідок найбільшої сили впливу на емоційний світ дитини. Тому на сучасному етапі розвитку освіти значна увага приділяється естетичному вихованню дітей, світогляд, інтереси, смаки, переконання, почуття яких хвилюють усіх, хто не байдужий до майбутньої долі нашого суспільства.

За останні роки в Україні значно розширився спектр досліджень з проблем естетичного виховання засобами різних видів мистецтва, визначається вплив різних форм, методів, засобів виховної роботи на естетичний розвиток особистості. Провідну роль у духовному, зокрема, в естетичному вихованні особистості відіграє формування художньо-естетичних інтересів. Ця проблема стосовно дітей із затримкою психічного розвитку (ЗПР) предметом спеціального дослідження не була. Наукові пошуки переважно спрямовувались на з'ясування етіології та особливостей розвитку їх пізнавальної діяльності (Т.В.Єгорова, Т.О.Власова, В.П.Жаренкова, І.Д.Карагьозов, І.С.Марченко, В.І.Менчинська, В.І.Лубовський, М.С.Певзнер, М.В.Рождественська, Н.М.Стадненко та ін.), пошук шляхів здійснення корекційно-розвивального впливу на таких дітей (Т.П.Вісковатова, Т.О.Власова, Т.Д.Ілляшенко, Т.М.Лазоренко, Н.І.Королько, Т.В.Сак, О.П.Хохліна та ін.). Всі зазначені автори підкреслюють, що діти із затримкою психічного розвитку відрізняються від вікової норми більш низьким рівнем та темпом розумового розвитку, що віддзеркалюється у різних видах пізнавальної діяльності. Це не може не ускладнювати процес формування у дітей цієї категорії художньо-естетичних інтересів та їх подальший особистісний розвиток.

В даний час поняття «художньо-естетичний інтерес» ще не отримало чіткого наукового обґрунтування, оскільки недостатньо розроблений його теоретичний аспект. Тому в дослідженні виходимо з інтелектуально-емоційно-вольової характеристики інтересу, враховуючи при цьому висловлену С.Л.Рубінштейном і поглиблену його послідовниками (О.Г.Ковальов, П.І.Іванов) думку про те, що в структурі інтересу важливу роль відіграє усвідомлення життєвої важливості об'єкта чи діяльності, на які спрямований інтерес.

Інтелектуальний компонент інтересу звернений до акту естетичного пізнання і має виразну індивідуальну спрямованість. Під його впливом значно активізуються розумові процеси, а художня діяльність стає продуктивною і більш цілеспрямованою. Глибоке і свідоме проникнення в сутність художньо-естетичних явищ приносить особистості інтелектуальну радість і насолоду.

Сила і характер емоційних проявів визначається як естетичною цінністю

творів мистецтва, так і рівнем художньої підготовки особи. Реалізація художньо-естетичних інтересів постійно зумовлюється емоційними переживаннями і почуттями, а тому завжди має оцінне забарвлення. Прилучення людини до мистецтва залежить від емоційної наснаги та схильності суб'єкта, від його особистісного ставлення до предмета художньо-творчої діяльності, бо саме в ній відбуваються інтенсивні емоційні процеси.

Специфіка художньо-естетичних інтересів полягає в тому, що вони несуть в собі певну програму бажаних переживань. До складу художньо-естетичного інтересу входять художній та естетичний інтереси. Їх основу складають емоційні процеси, що дають людині естетично неповторну насолоду, і обидва виступають як вибіркова спрямованість особистості на прекрасне. Естетичний інтерес пов'язаний з основною фундаментальною діяльністю - навчанням, пізнавальною діяльністю; він взаємодіє з такими особистісними властивостями людини, як активність, самостійність, під впливом яких він розвивається та сприяє розвитку цих якостей; відображає ставлення школяра до змісту обраної предметної галузі та діяльності.

Таким чином, в методичній літературі питанням формування художньо-естетичних інтересів молодших школярів із ЗПР приділяється недостатня увага. Можна передбачити, що художньо-естетичний інтерес у дітей із затримкою психічного розвитку активізує у них інтелектуальні процеси, викликає прагнення до розкриття сутності явищ, сприяє удосконаленню способів засвоєння знань та залученню учнів до участі в різних видах художньої діяльності.

Література:

1. Дем'янчук О.Н., Кузава І.Б. Методика виховання художньо-естетичних інтересів у дітей із затримкою психічного розвитку // Проблеми педагогічних технологій: Збірник наукових праць. – Луцьк: ВДУ, 2001. – Вип. 2. – С. 20-25.
2. Кузава І.Б. Формування художньо-естетичних інтересів у дітей із затримкою психічного розвитку // Проблеми педагогічних технологій: Збірник наукових праць.- Луцьк: ВДУ, 2000. – Вип. 4. – С. 156-161.